

На основу члана 33. став 9, члана 34. став 7, члана 40. став 2. и члана 43. став 6. Закона о добробити животиња („Службени гласник РС”, број 41/09),

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК

О УСЛОВИМА ЗА УПИС У РЕГИСТАР ЗА ОГЛЕДЕ НА ЖИВОТИЊАМА И
САДРЖИНИ И НАЧИНУ ВОЂЕЊА ТОГ РЕГИСТРА, ПРОГРАМУ ОБУКЕ О
ДОБРОБИТИ ОГЛЕДНИХ ЖИВОТИЊА, ОБРАСЦУ ЗАХТЕВА ЗА
ОДОБРЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА ОГЛЕДА НА ЖИВОТИЊАМА, НАЧИНУ НЕГЕ,
ПОСТУПАЊА И ЛИШАВАЊА ЖИВОТА ОГЛЕДНИХ ЖИВОТИЊА, КАО И
О САДРЖИНИ И НАЧИНУ ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈЕ О ДРЖАЊУ,
РЕПРОДУКЦИЈИ, ПРОМЕТУ, ОДНОСНО СПРОВОЂЕЊУ
ОГЛЕДА НА ЖИВОТИЊАМА

(Објављено у „Службеном гласнику РС”, број 39/10)

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописују услови у погледу објеката и опреме које морају да испуњавају правна и физичка лица која обављају огледе на животињама и правна и физичка лица, односно предузетници који се баве држањем, репродукцијом и прометом огледних животиња за упис у Регистар за огледе на животињама, програм обуке о добробити огледних животиња, садржина и начин вођења Регистра за огледе на животињама, образац захтева за одобрење спровођења огледа на животињама, начин неге и поступања са огледним животињама при држању, репродукцији, коришћењу, превозу и промету, начин лишавања живота за сваку врсту огледне животиње, као и садржина и начин вођења евиденције о држању, репродукцији, промету, односно спровођењу огледа на животињама.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) *испуст* јесте простор ограђен зидовима, оградама, решеткама, жичаним мрежама у коме се животиње држе у кавезима или оборима и у коме могу да се слободно крећу у одређеном временском периоду, у складу са етолошким и физиолошким потребама, а који је најчешће смештен изван затворених објеката;

2) *кавез* јесте трајно фиксиран или покретни контејнер који је најмање са једне стране ограђен чврстим зидом од решетки или жичане мреже, у коме се држи или превози једна или више животиња;

3) *кориснички објекат* јесте објекат у коме се животиње користе у огледима;

4) *лице одговорно за заштиту добробити животиња* јесте стручно лице одговорно за заштиту добробити огледних животиња;

5) *надлежно лице* јесте лице које је надлежно за креирање, обављање и вођење огледа, као и надзор над огледом;

6) *објекат* јесте монтажни објекат, зграда, комплекс зграда или друге просторије, укључујући и место које није сасвим ограђено или наткривено, као и покретна постројења;

7) *објекат за узгој* јесте објекат у којем се животиње узгајају ради коришћења у огледима;

8) *објекат за снабдевање* јесте објекат, изузев објекта за узгој, из којег се обезбеђују животиње ради коришћења у огледима;

9) *обор* јесте отворена површина ограђена зидовима, решеткама или жичаним мрежама у којој се држи једна или више животиња. Слобода кретања животиња у оборима је мање ограничена него у кавезима, зависно од густине популације и величине обора;

10) *погодно анестезиран* јесте анестезиран применом опште или локалне анестезије којом се постиже губитак осетљивости, на начин који је ефикасан у истој мери, као и начин који се примењује у доброј ветеринарској пракси;

11) *просторије у којима се држе животиње* јесу просторије у којима су животиње смештене ради узгоја или формирања залиха, као и током обављања огледа;

12) *стаја* јесте простор у коме се држе домаће животиње који је ограђен са три стране, и који најчешће има одељке за хранилице и бочне одељке за држање животиња;

13) *узгојена животиња* јесте животиња која је у објектима за узгој, односно корисничким објектима посебно узгојена за коришћење у огледима;

14) *хумани начин лишавања живота* јесте лишавање живота животиња уз изазивање минималне физичке или психичке патње.

II. УСЛОВИ У ПОГЛЕДУ ОБЈЕКТА И ОПРЕМЕ ЗА УПИС У РЕГИСТАР ЗА ОГЛЕДЕ НА ЖИВОТИЊАМА И ПРОГРАМ ОБУКЕ О ДОБРОБИТИ ОГЛЕДНИХ ЖИВОТИЊА

Члан 3.

Правна и физичка лица која обављају огледе на животињама уписују се у Регистар за огледе на животињама, ако испуњавају услове у погледу објекта, опреме и обучености о добробити животиња, у складу са законом којим се уређује добробит животиња.

У Регистар за огледе на животињама уписују се и правна и физичка лица, односно предузетници, која се баве држањем, репродукцијом и прометом огледних животиња ако испуњавају услове из става 1. овог члана, у складу са законом којим се уређује добробит животиња.

У случају када лица из става 1. овог члана у својим просторијама, а за потребе огледа узгајају животиње, довољан је један упис у Регистар за огледе на животињама, с тим што се у том случају у Регистру за огледе на животињама ставља назнака да се ова лица баве и држањем, репродукцијом и прометом огледних животиња.

1. Услови у погледу објеката и опреме

1.1. Кориснички објекат

Члан 4.

Кориснички објекат мора да буде изграђен и конструисан тако да се обезбеде услови који одговарају свакој појединачној врсти животиње која у њему борави и онемогући бекство животиња, као и да се огледи обављају што је могуће ефикасније, уз доследне резултате, употребу минималног броја животиња и изазивање најмањег степена бола, патње, стреса или трајних повреда животиња.

Таванице и зидови корисничког објекта морају да буду израђени од материјала који је отпоран на чишћење и дезинфекцију, са глатким, непропусним површинама које се лако перу, чисте и дезинфикују.

Подови корисничког објекта морају да буду глатки, непропусни, израђени од материјала који се не клиза, који се лако пере, чисти, дезинфикује и који може да издржи тежину хранилица, животиња и друге тешке опреме.

Материјал од којег је израђена таваница, зидови и подови корисничког објекта, као и смештајни простор за животиње мора да буде такав да не делује штетно на здравље животиња и не доводи до њихових повреда.

Одводи корисничког објекта морају да буду фиксирани и покривени на начин којим се спречава слободан приступ животиња.

Ходници корисничког објекта морају да буду довољно широки, како би се омогућило лако коришћење покретне опреме.

Спојеве врата, канали, утичнице, цеви, каблови, опрема и уређаји у корисничком објекту морају да буду додатно заштићени, како их животиње не би оштетиле или повредиле саме себе.

Ако кориснички објекат има врата и прозоре, они морају да буду конструисани и заштићени, како би се спречио улазак других животиња и штеточина.

Ако кориснички објекат има испуст, мора да има обезбеђене посебне мере заштите како животиње не би побегле.

Члан 5.

Кориснички објекат мора да буде физички одвојен и заштићен од осталих објеката у комплексу, са ограниченим бројем улаза како би се спречио приступ неовлашћених лица и да има:

- 1) смештајни простор за животиње;
- 2) лабораторије и просторије за опште и посебне огледе;
- 3) помоћне просторије, и то:
 - (1) просторију за складиштење хране и простирке,
 - (2) просторију за смештај чистих кавеза, инструмената и друге опреме,
 - (3) просторију за чишћење и прање кавеза и опреме,
 - (4) просторију за одлагање и хигијенско складиштење лешева животиња

и отпадака животињског порекла.

Кориснички објекат мора да има уређаје и опрему који одговарају врсти животиња које се користе, као и перформансама огледа који се обавља у тим објектима.

Ако се у корисничком објекту држе и узгајају животиње за коришћење у огледима, тај кориснички објекат мора да има одговарајућу опрему за припрему пошиљака животиња за отпремање.

У случају из става 3. овог члана, контејнери и опрема за отпремање животиња морају да буду израђени од непропусног материјала и конструисани тако да се спречи бекство животиња, контаминација микроорганизмима и омогући визуелни преглед животиња без ризика од промене микробиолошког статуса животиње.

Кориснички објекат мора да има план одржавања објекта и опреме.

1.1.1. Смештајни простор за животиње

Члан 6.

У корисничком објекту мора да буде обезбеђен смештајни простор за животиње који одговара врсти животиње и који:

- 1) има површину која омогућава макар минимум слободе кретања који је примерен врсти животиње, као и испољавање природног понашања животиње;
- 2) омогућава посматрање животиње, уз њено минимално узнемиравање;
- 3) је конструисан тако да олакшава поступање са животињом;
- 4) је компатибилан са сврхом коришћења животиње у огледима, како би се обезбедило добијање валидних научних података.

Ако је могуће, унутар смештајног простора за животиње потребно је обезбедити посебан простор за обављање мање захтевних поступака огледа.

Смештајни простор за животиње који је намењен за држање глодара може да се користи и за држање већих врста под условом да је технички прилагођен врсти животиње која ће се у њему држати.

Члан 7.

У смештајном простору животиње се држе у кавезима, боксовима, стајама или оборима/испустима, а у зависности од врсте животиња.

Кавези, боксови, стаје и обори/испусти морају да буду изграђени и конструисани тако да задовоље етолошке потребе животиња (потребу за верањем, сакривањем, прављењем привременог склоништа).

Кавези, изузев кавеза који су намењени за једнократну употребу, боксови, стаје и обори/испусти морају да буду направљени од отпорног материјала, који се лако пере, чисти и дезинфикује.

Кавези морају да имају подове који су изграђени и конструисани на начин који одговара врсти и старости животиње и такав да се екскрети могу лако уклонити.

Величина кавеза, боксова, стаја и обора/испушта за поједине врсте животиња дата је у Прилогу 1 - Величина кавеза, боксова, стаја и обора/испушта и начин држања појединих врста животиња у њима, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 8.

Смештајни простор за животиње мора да има вентилациони систем, којим се обезбеђује снабдевање смештајног простора свежим ваздухом, смањење нивоа непријатних мириса, штетних гасова, прашине и узрочника обољења и одвођење вишка топлоте и влаге.

Вентилациони систем из става 1. овог члана мора да:

- 1) буде такав да у смештајном простору обезбеди доток свежег ваздуха у редовним временским интервалима, и то тако да степен прозрачивања износи 15 до 20 измена ваздуха по часу, односно 8 до 10 измена ваздуха по часу код мање густине насељености животиња у смештајном простору, а без изазивања промаје;
- 2) има одговарајући капацитет којим се постиже загревање и хлађење ваздуха.

Члан 9.

У смештајном простору за животиње мора да буде обезбеђена температура и влажност која је прилагођена потребама сваке појединачне врсте животиња.

Распони температуре из става 1. овог члана у смештајном простору за животиње дати су у Прилогу 2 - Температура у смештајном простору за огледне животиње које се држе у кавезима, оборима и наткривеним испустима, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, а свака промена температуре у смештајном простору за животиње треба да буде одобрена од стране лица одговорног за добробит животиња.

Релативна влажност из става 1. овог члана у смештајном простору за животиње мора да се одржава на просечној вредности од $55\% \pm 10\%$, при чему ако дође до оправданих одступања од те вредности треба избегавати вредности испод 40% и изнад 70% у дужем временском периоду.

Члан 10.

У смештајном простору мора да буде обезбеђено вештачко осветљење које одговара биолошким захтевима сваке врсте животиња, ако смештајни простор за животиње нема прозоре.

Вештачко осветљење мора да буде такво да омогућава регулисање јачине светлости и циклуса светла и таме, као и њихову контролу.

Члан 11.

Смештајни простор за животиње и лабораторије и просторије за опште и посебне огледе мора да буду заштићене од извора чујне и буке високе фреквенције, како би се спречило узнемиравање животиња, промене у понашању и физиологији животиња.

Члан 12.

Смештајни простор за животиње мора да има обезбеђен алармни систем који не ремети животиње, као и:

- 1) алармни уређај за откривање могућег пожара, уласка неовлашћених лица, откривање кварова у вентилационом систему, систему за загревање, као и кварова у водоснабдевању базена или акваријума;
- 2) генератор за подршку система за одржавање живота животиња, као и осветљења у случају квара или престанка снабдевања струјом;
- 3) упутство за поступање у хитним случајевима, које је јасно и видно истакнуто.

1.1.2. Лабораторије и просторије за опште и посебне огледе

Члан 13.

Лабораторије и просторије за опште и посебне огледе морају да имају простор за обављање једноставних дијагностичких испитивања, пост-морталних прегледа, односно прикупљање узорака који ће на другом месту бити подвргнути опсежним лабораторијским испитивањима; одвојене просторије за опоравак и постоперативни третман животиња; одвојене просторије за обављање огледа или посматрања која није пожељно обављати у објектима за смештај животиња; минималну лабораторијску опрему.

Поред услова из става 1. овог члана, за обављање хируршких захвата у асептичним условима, лабораторије и просторије за опште и посебне огледе морају да имају обезбеђену једну или више одвојених просторија.

1.1.3. Помоћне просторије

Члан 14.

Просторија за складиштење хране и простирке мора да буде хладна, сува и заштићена од инсеката и штеточина.

Ако се у корисничком објекту складиште материјали који се могу лако контаминирати и представљати ризик, кориснички објекат мора да има посебну просторију за складиштење ових материјала.

Просторија за чишћење и прање кавеза и опреме мора да буде довољно велика да се у њу могу сместити уређаји за чишћење и дезинфекцију употребљене опреме, а ходници између просторија морају да буду довољно широки, како би се омогућило лако преношење покретне опреме.

Зидови и подови просторије за чишћење и прање кавеза и опреме морају да буду покривени отпорним материјалом, а вентилациони систем мора да буде довољног капацитета за уклањање вишка топлоте и влаге.

1.2. Објекат за узгој и објекат за снабдевање

Члан 15.

Објекат за узгој и објекат за снабдевање мора да буде изграђен и конструисан тако да се обезбеде услови који одговарају свакој појединачној врсти животиње која у њему борави и онемогући бекство животиња.

Објекти из става 1. овог члана морају у погледу објеката и опреме да испуњавају услове из члана 4, члана 5. став 1. тач. 1) и 3) и ст. 4. и 5, члана 6. став 1. тачка 1) и став 3. и чл. 7, 8, 9, 10, 11, 12. и 14. овог правилника.

Поред услова из ст. 1. и 2. овог члана објекат за узгој и објекат за снабдевање мора да има минималну лабораторијску опрему за обављање једноставних захвата, простор за обављање једноставних дијагностичких испитивања, пост-морталних прегледа, односно прикупљање узорака који ће на другом месту бити подвргнути опсежним лабораторијским испитивањима.

Објекат за узгој и објекат за снабдевање мора да има опрему за припрему пошиљака животиња за отпремање.

2. Програм обуке о добробити огледних животиња

Члан 16.

Правна и физичка лица која обављају огледе на животињама, као и правна и физичка лица, односно предузетници који се баве држањем, репродукцијом и прометом огледних животиња, морају да испуњавају услове у погледу обучености о добробити огледних животиња, у складу са законом којим се уређује добробит животиња.

Услови из става 1. овог члана односе се на:

- 1) лица одговорна за заштиту добробити животиња и лица задужена за бригу о огледним животињама;
- 2) лица која обављају оглед или учествују у једном његовом делу (лабораторијски техничари);
- 3) надлежна лица (научни истраживачи);
- 4) лица која су посебно обучена за рад у корисничким објектима, објектима за узгој и објектима за снабдевање (ветеринари специјалисте).

Лица из става 2. овог члана морају да прођу одговарајућу обуку о добробити огледних животиња, у складу са Програмом обуке о добробити огледних животиња датом у Прилогу 3, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

III. САДРЖИНА И НАЧИН ВОЂЕЊА РЕГИСТРА ЗА ОГЛЕДЕ НА ЖИВОТИЊАМА И ОБРАЗАЦ ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА ОГЛЕДА НА ЖИВОТИЊАМА

Члан 17.

Регистар за огледе на животињама садржи податке о:

- 1) редном броју уписа;
- 2) називу и седишту правног лица, односно имену и презимену и адреси физичког лица које обавља огледе на животињама;
- 3) називу и седишту правног лица или предузетника, односно имену и презимену и адреси физичког лица које се бави држањем, репродукцијом и прометом огледних животиња;
- 4) имену и презимену лица одговорног за заштиту добробити огледних животиња;
- 5) имену и презимену лица одговорног за заштиту здравља огледних животиња;
- 6) броју, врсти и категорији огледних животиња које се користе у огледима, односно које се узгајају ради коришћења у огледима;
- 7) врсти огледа за који су животиње намењене;
- 8) врсти и категорији огледа који се обављају у корисничким објектима;
- 9) чињеници да се правна и физичка лица која обављају огледе на животињама баве и држањем, репродукцијом и прометом огледних животиња, ако је то случај.

Регистар за огледе на животињама води се у електронском облику.

Члан 18.

Правна и физичка лица која су уписана у Регистар за огледе на животињама, пре сваког планираног огледа подносе министарству надлежном за послове ветеринарства (у даљем тексту: Министарство) захтев за доношење решења о одобрењу спровођења огледа, у складу са законом којим се уређује добробит животиња.

Захтев из става 1. овог члана подноси се на обрасцу датом у Прилогу 4 - Образац захтева за одобрење спровођења огледа на животињама, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

IV. НАЧИН НЕГЕ И ПОСТУПАЊА СА ОГЛЕДНИМ ЖИВОТИЊАМА ПРИ ДРЖАЊУ, РЕПРОДУКЦИЈИ, КОРИШЋЕЊУ, ПРЕВОЗУ И ПРОМЕТУ И НАЧИН ЛИШАВАЊА ЖИВОТА ОГЛЕДНИХ ЖИВОТИЊА

1. Општи услови неге и поступања са огледним животињама

Члан 19.

У огледу могу да се користе животиње које су узгајане искључиво у ту сврху.

У сврху огледа, узгајају се следеће врсте животиња, и то: миш - *Mus musculus*; пацов - *Rattus norvegicus*; заморче - *Cavia porcellus*; хрчак - *Mesocricetus auratus*; кунић - *Oryctolagus cuniculus*; нечовеколики мајмун; пас - *Canis familiaris*; мачка - *Felis catus*; перепелица - *Coturnix coturnix*.

Осим животиња из става 2. овог члана, у сврху огледа могу да се узгајају и следеће врсте животиња: домаће животиње (говеда, овце, козе, свиње, живина, копитари); птице; рибе; човеколики мајмуни; други мајмуни; други сисари; други месоједи.

Члан 20.

Животиње које се користе у огледима морају да се узгајају у објектима за узгој и набављају искључиво из објеката за узгој, односно објеката за снабдевање правних и физичких лица, односно предузетника који су уписани у Регистар за огледе на животињама.

Изузетно од става 1. овог члана, Министарство може да одобри да се у огледима користе животиње које потичу из других објеката.

Огледи се обављају у корисничким објектима.

Изузетно од става 3. овог члана, Министарство може да одобри да се оглед обавља изван корисничких објеката.

Члан 21.

Приликом огледа, као и при држању, репродукцији, коришћењу, превозу и промету, са огледним животињама мора да се поступа тако да се бол, патња, страх, стрес и повреде животиње сведу на најмању могућу меру.

Оглед започиње првом припремом животиње за коришћење у огледу, а завршава се када даље посматрање животиње није потребно за тај оглед.

У огледу треба користити најмањи могући број животиња, са најнижим степеном неурофизиолошке осетљивости.

Оглед укључује све поступке уклањања бола, патње, страха, стреса, исцрпљености или трајне повреде животиње применом анестезије, аналгезије или других метода.

Оглед укључује и све радње које имају за циљ или могу довести до рађања животиња у контролисаним (огледним) условима.

Оглед не укључује најмање болне методе лишавања живота или обележавања животиње, прихваћене у ветеринарској пракси.

Члан 22.

Приликом креирања огледа треба одабрати оглед који проузрокује најмањи бол, патњу, страх, стрес, исцрпљеност или трајну повреду животиња, а којим се постижу научно прихватљиви резултати.

Оглед који ће изазвати јак, трајни бол спроводи се под општом или локалном анестезијом или аналгезијом у циљу уклањања бола, патње, страха, стреса, исцрпљености или трајне повреде.

Изузетно од става 2. овог члана, анестезија се не примењује када:

- 1) изазива већу трауму од самог огледа;
- 2) је инкомпатибилна са самим огледом.

У случају да у огледу није могуће применити анестезију, у огледу треба користити аналгетике и друге одговарајуће методе како би се бол, патња, страх, стрес, исцрпљеност или трајне повреде животиње смањиле на најмању могућу меру.

Ако анестезиране животиње после престанка анестезије имају јаке болове, треба их третирати аналгетичима, а ако то није могуће треба их одмах лишити живота на хуман начин, под условом да то није у супротности са сврхом огледа.

Члан 23.

У огледу који изазива јак или трајан бол, стрес и патњу, животиња може да се користи само једном, без обзира да ли је примењена анестезија или аналгезија, осим ако ће током даљег огледа:

- 1) животиња да буде под општом анестезијом, која се одржава до смрти животиње, или
- 2) на животињи да буду обављени само захвати који не узрокују велики бол и патњу.

Ако се животиња употребљава у више огледа, сваки од тих огледа обавља се у складу са условима прописаним овим правилником.

Члан 24.

Огледним животињама мора да буде обезбеђена одговарајућа храна и вода у довољним количинама примерено врсти животиње, као и одговарајућа нега примерено здравственом стању и добробити животиње.

Свако ограничавање задовољавања физиолошких и етолошких потреба животиње треба да буде смањено на најмању могућу меру.

Услови у којима се огледне животиње узгајају, држе или користе морају да се редовно контролишу.

Члан 25.

Свакој огледној животињи, у зависности од врсте и њених потреба, мора да се обезбеди слободан приступ храни, изузев ако то није у супротности са сврхом огледа.

Храна мора да буде упакована у чврсте, затворене и запечаћене вреће, са етикетом или јасно утиснутим датумом производње.

При избору, производњи и припреми хране за огледне животиње, као и приликом паковања, превоза и складиштења хране треба да буду предузете све мере опреза како би се спречила хемијска, физичка и микробиолошка контаминација и кварење хране.

Брзо кварљива храна за огледне животиње мора да се складишти у хладњачама, фрижидерима или замрзивачима.

Опрема за храњење мора редовно да се пере, чисти и дезинфикује.

Ако се користи течна храна или храна која може лако да се контаминира водом или урином, хранилице мора да се свакодневно перу, односно чисте.

Члан 26.

Огледним животињама мора да се обезбеди довољна количина питке воде из јавног водовода или сопственог бунара.

Здравствена исправност бунарске воде мора да се контролише у овлашћеним лабораторијама најмање једном годишње.

Огледним животињама мора да се обезбеди слободан приступ чистој, питкој води, изузев ако то није у супротности са сврхом огледа.

За напајање огледних животиња користе се:

1) појилице/боце, најчешће за напајање малих животиња као што су глодари и кунџи, а које:

(1) морају да буду направљене од провидног материјала, како би се омогућило надзирање њиховог садржаја,

(2) морају да имају широко грло, које омогућава лако чишћење,

(3) не смеју да пропуштају воду,

(4) морају да имају поклопце, запушаче и чепове који су конструисани тако да лако могу да се чисте и стерилишу;

2) аутоматски систем напајања.

Све појилице/боце и прибор морају да се, у редовним временским интервалима, раставе на делове, перу, чисте и стерилишу.

Испражњене боце не смеју да се поново пуне водом, ако претходно нису опране, очишћене и стерилисане.

Аутоматски систем за напајање мора редовно да се контролише, сервисира и испира, како би се избегло ширење инфекција.

Ако се аутоматски систем напајања користи у кавезима са чврстим дном, потребно је да буду предузете све мере како би се смањио ризик од поплаве.

Снабдевање водом акваријума и рибњака мора да буде прилагођено потребама и граници толеранције на киселост воде и количину хлора и других супстанци код различитих врста риба, водоземаца и гмизаваца.

Члан 27.

Огледним животињама мора да буде обезбеђена простирка која је нетоксична, сува, слободна од инфективних агенаса, штеточина или токсина, која добро апсорбује течности и не садржи прашину.

Као простирка могу да се користе индустријски нус-производи, отпад или исецкан папир.

Као простирка не сме да се користи струготина или простирка од дрвета које је хемијски третирано, а за глодаре мора да се користи готова, индустријски произведена простирка.

Упутство за промену простирке у кавезима и оборима треба да буде јасно истакнуто.

2. Контрола здравственог стања и добробити животиња

Члан 28.

У корисничком објекту и објекту за узгој, односно објекту за снабдевање мора да буде обезбеђена здравствена заштита и хигијена особља, у складу са проценом потенцијалне опасности по животиње.

У корисничком објекту и објекту за узгој, односно објекту за снабдевање мора да постоји план одржавања здравственог статуса животиња, очувања добробити животиња и испуњавања научних захтева, који обухвата:

- 1) програм микробиолошког праћења и надзора;
- 2) планове за поступање у случају погоршања здравственог стања животиња;
- 3) дефиниције здравствених параметара;
- 4) процедуру увођења нових животиња у објекат.

Надлежно лице и лице одговорно за заштиту добробити животиња обезбеђују редовну контролу и надзор здравственог стања и добробити огледних животиња, као и услове смештаја огледних животиња, како би се спречили бол, патња, страх, стрес, исцрпљеност или трајне повреде животиње, а у случају уочавања недостатка обезбеђују спровођење одговарајућих мера.

Контрола здравственог стања и добробити огледних животиња мора да се обавља најмање једном дневно како би се утврдило да ли има болесних и повређених животиња и како би се у складу са тим предузеле одговарајуће мере.

Лице одговорно за заштиту добробити животиња мора да контролише температуру у смештајном простору за животиње и регулише је у складу са могућим променама у терморегулацији животиња које настају као последица одређених физиолошких стања или утицаја огледа.

Када се у смештајном простору за животиње држе албино животиње, посебна пажња треба да се посвети њиховој осетљивости на светлост.

3. Обележавање животиња

Члан 29.

У објектима за узгој и објектима за снабдевање сви пси, мачке и нечовеколики мајмуни пре залучења морају да се безболно појединачно обележе јединственим идентификационим бројем у складу са посебним прописима.

Изузетно од става 1. овог члана, када се пси, мачке и нечовеколики мајмуни пре залучења преносе из једног објекта у други, а није практично обележити их пре преношења, комплетна документација о пореклу животиње, нарочито идентификационе ознаке њихових мајки, мора да се чува у објекту у који су пренети, све док се не обележе.

У случају када се залучени, а необележени пси, мачке и нечовеколики мајмуни први пут уводе у објекат, морају да се обележе у што краћем року.

4. Поступање са животињама приликом њиховог хватања

Члан 30.

У случају да је приликом хватања огледне животиње неопходно применити анестетике или друге лекове, њих може дати само ветеринар или друго овлашћено лице.

Ако се приликом хватања огледна животиња повреди, за ту животињу се обезбеђује ветеринарска помоћ, у што краћем року.

У случају из става 2. овог члана, ако по мишљењу ветеринара огледна животиња може да преживи, али уз сталне болове и патњу, лишава се живота на хуман начин.

5. Поступање са животињама приликом превоза

Члан 31.

Огледне животиње превозе се на начин и у превозним средствима у складу са посебним прописима.

Приликом превоза огледних животиња, у превозним средствима мора да буде обезбеђена довољна количина хране и воде, одговарајућа температура и вентилација, као и услови за спречавање прекомерне буке и вибрације.

Пошиљалац пошиљке огледних животиња мора да обавести примаоца о свим детаљима везаним за превоз, како би се обезбедило брзо и одговарајуће прихватање огледних животиња.

Пре сваког утовара, контејнери и опрема за пренос животиња мора да буде опрана, очишћена, дезинфикована и опремљена довољном количином простирке.

У случају да контејнере и опрему за пренос животиња није могуће деконтаминирати, контејнери и опрема за пренос животиња се одмах уништавају.

6. Поступање са животињама после допремања

Члан 32.

Пошиљка огледних животиња која је допремљена прима се и распакује без одлагања.

Допремљене огледне животиње се прегледају, смештају у чисте кавезе или оборе и даје им се храна и вода.

Обележавање допремљених животиња врши се у складу са чланом 29. овог правилника.

Оболелим, повређеним или животињама које су у лошој кондицији мора да се обезбеди одговарајући смештај за појединачно и одвојено држање.

Животињама из става 4. овог члана мора да се, у што краћем року, обезбеди преглед од стране ветеринара или другог овлашћеног лица, у циљу пружања одговарајуће неге, а по потреби и лечења.

Животиње из става 4. овог члана које не могу да се опораве лишавају се живота на хуман начин.

7. Изолација и аклиматизација животиња

Члан 33.

Новопримљене животиње смештају се у изолацију, у циљу заштите осталих животиња смештених у објекту, као и заштите људи од зооноза.

Трајање периода изолације одређује лице одговорно за заштиту добробити животиња, у оквиру дозвољених интервала који су дати у Прилогу 5 - Временско трајање периода изолације огледних животиња, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, а у зависности од врсте животиње.

У току трајања периода изолације животиње могу да се користе у огледима само ако су се аклиматизовале на нову средину и ако не представљају опасност за друге животиње и човека.

Пре коришћења у огледу свакој новопримљеној животињи мора да се обезбеди временски период потребан за аклиматизацију на нове услове, чију дужину одређује лице одговорно за заштиту добробити животиња, а у зависности од стреса којем је животиња била изложена током превоза, трајања превоза и старости животиње.

8. Груписање животиња

Члан 34.

После изолације новопримљене огледне животиње смештају се у стабилне групе које су састављене од компатибилних јединки исте врсте.

Изузетно од става 1. овог члана, животиње могу да се сместе појединачно ако постоје здравствени разлози, разлози добробити животиња или разлози огледа.

У случајевима из става 2. овог члана, после консултације са ветеринаром и лицем одговорним за заштиту добробити животиња, животиње могу да се сместе појединачно ако:

- 1) су предузете додатне мере у циљу заштите добробити животиње;
- 2) је тајање појединачног држања животиње сведено на најмањи потребан период;
- 3) се одржава визуелни, звучни, мирисни и тактилни контакт са другим животињама у мери у којој је то могуће.

9. Поступање са животињама после огледа

Члан 35.

На крају сваког огледа, лице одговорно за заштиту добробити животиња или ветеринар одлучује о томе да ли ће се огледне животиње пустити на слободу, задржати у животу или лишити живота на хуман начин.

Огледна животиња се после обављеног огледа може пустити на слободу, ако то није у супротности са принципима добробити животиње, ако су предузете све мере за очување њене добробити, ако њено здравствено стање то дозвољава и ако није опасна по јавно здравље и околину.

Ако се огледна животиња одржава у животу, лице одговорно за заштиту добробити животиња мора животињи да обезбедити негу која одговара њеном здравственом стању и услове смештаја у складу са овим правилником.

Ако постоји и најмања могућност да огледна животиња трпи трајне болове и патњу или ако нису испуњени услови смештаја у складу са овим правилником, огледна животиња се у што краћем року на хуман начин лишава живота.

10. Начин лишавања живота огледних животиња

Члан 36.

Огледне животиње се лишавају живота на начин и средствима у складу са посебним прописима, с тим што се дубоко бесвесне огледне животиње могу искрварити, али се не смеју, без претходне анестезије, примењивати лекови који парализу мишиће пре губитка свести и лекови са курариформним ефектима, као ни омамљивање електричном енергијом без пасаже мозга.

Лешеви огледних животиња не смеју да се уклањају док се не појави *rigor mortis*, који утврђује ветеринар.

Одлагање, хигијенско складиштење и збрињавање лешева животиња и отпадака животињског порекла обавља се у складу са посебним прописима.

11. Одржавање и чишћење смештајног простора за животиње

Члан 37.

Смештајни простор за животиње мора редовно да се пере, чисти и дезинфикује.

Кавези, појилице, хранилице и друга опрема морају редовно да се перу, чисте, дезинфикују, а по потреби и стерилишу.

Материјал на површини обора/испуста мора редовно да се чисти и по потреби обнавља, како не би представљао извор инфекције.

Учесталост чишћења у зависности је од типа смештајног простора за животиње, врсте животиња, густине насељености и капацитета вентилационог система који одржава одговарајући квалитет ваздуха у смештајном простору за животиње.

Приликом чишћења опреме мора да се обезбеди одвојени пролаз чисте и прљаве опреме, како би се спречила њихова поновна контаминација.

Приликом одлагања и уклањања високо токсичног, радиоактивног и заразног отпада морају да се предузму посебне мере опреза, у складу са посебним прописима.

V. САДРЖИНА И НАЧИН ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈЕ О ДРЖАЊУ, РЕПРОДУКЦИЈИ, ПРОМЕТУ, ОДНОСНО СПРОВОЂЕЊУ ОГЛЕДА НА ЖИВОТИЊАМА

1. Евиденција у корисничким објектима

Члан 38.

Правна и физичка лица која обављају огледе на животињама воде годишњу евиденцију, у складу са законом којим се уређује добробит животиња, а која садржи податке о:

- 1) укупном броју и врсти животиња које су коришћене у огледима;

2) броју и врсти животиња које су коришћене у огледима према срвси огледа;

3) броју и врсти животиња које су коришћене у огледима у циљу заштите људи, животиња и животне средине, токсиколошких и безбедносних процена;

4) броју и врсти животиња које су коришћене у огледима у вези са обољењима и различитим поремећајима здравственог стања људи;

5) броју животиња које се користе у огледима ради испуњавања захтева у складу са посебним прописима;

6) броју и врсти животиња које су коришћене у огледима према степену инвазивности огледа;

7) броју и врсти животиња које су примљене у објекат и датуму њиховог примања.

Ако лица из става 1. овог члана у корисничком објекту држе и узгајају животиње за коришћење у огледима, воде и евиденцију о броју и врсти животиња које узгајају.

Евиденцију из става 1. овог члана за правна и физичка лица која обављају огледе на животињама води лице које обавља огледе на животињама.

Евиденција из става 1. овог члана води се на обрасцима који су дати у Прилогу 6 - Евиденција у корисничким објектима, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

2. Евиденција у објектима за узгој и објектима за снабдевање

Члан 39.

Правна и физичка лица, односно предузетници, који се баве држањем, репродукцијом и прометом огледних животиња воде годишњу евиденцију, у складу са законом којим се уређује добробит животиња, која садржи податке о:

- 1) укупном броју и врсти животиња које се држе и узгајају у објекту;
- 2) броју и врсти животиња које су продате или које су прикупљене;
- 3) датуму продаје или прикупљања;
- 4) имену и адреси примаоца;
- 5) броју и врсти животиња које су у овим објектима угинуле.

Евиденција из става 1. овог члана води се на обрасцима који су дати у Прилогу 7 - Евиденција у објектима за узгој и објектима за снабдевање, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

VI. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 40.

Даном почетком примене овог правилника престаје да важи Правилник о мерама за заштиту од мучења при извођењу мера здравствене заштите животиња, извођење експеримената са животињама и извођењу других поступака са животињама, о мерама за спречавање злостављања животиња, као и о одређивању врсте средстава која се могу користити за убијање животиња на хуман начин („Службени гласник РС”, број 44/94).

Члан 41.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана од објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењују се од 1. маја 2011. године.

Број: 110-00-00297/2009-09

МИНИСТАР

У Београду, 31. маја 2010. године

др Саша Драгин

4827010.0063.50.Doc/1

ВЕЛИЧИНА КАВЕЗА, БОКСОВА, СТАЈА И ОБОРА/ИСПУСТА
И НАЧИН ДРЖАЊА ПОЈЕДИНИХ ВРСТА ЖИВОТИЊА У ЊИМА

Величина кавеза за глодаре и куниће

Врста	Минимална површина пода у cm^2	Минимална висина кавеза у cm
Миш	180	12
Пацов	350	14
Сиријски хрчак	180	12
Заморче	600	18
Кунић 1 kg	1400	30
2 kg	2000	30
3 kg	2500	35
4 kg	3000	40
5 kg	3600	40

Напомена: „Висина кавеза” је вертикално растојање између пода кавеза и горњег водоравног дела поклопца или врха кавеза. Приликом креирања огледа узима се у обзир и потенцијални раст животиња како би се обезбедио довољан простор у свим фазама огледа, у складу са подацима из ове табеле.

Величина кавеза за глодаре у узгоју

Врста	Минимална површина пода за мајку и младе у cm^2	Минимална висина кавеза у cm
Миш	200	12
Пацов	800	14
Хрчак	650	12
Заморче	1200	18
Више женки заморца	1000 по одраслој женки	18

Величина кавеза за куниће у узгоју

Тежина женки у kg	Минимална површина пода за мајку и младе у cm^2	Минимална висина кавеза у cm	Минимална површина пода контролног гнезда у m^2
1	0,30	30	0,10
2	0,35	30	0,10
3	0,40	35	0,12
4	0,45	40	0,12
5	0,50	40	0,14

Напомена: Минимална површина пода кавеза по женки укључује и површину контролног гнезда.

Површина смештајног простора за мачке током огледа и узгоја

Тежина мачке у kg	Минимална површина пода по мачки у m ²	Минимална висина кавеза у cm	Минимална површина пода по женки са младима у m ²	Минимална површина пода бокса по женки са младима у m ²
0,5-1	0,2	50	-	-
1-3	0,3	50	0,58	2
3-4	0,4	50	0,58	2
4-5	0,6	50	0,58	2

Напомена: Држање мачака у кавезима је строго ограничено. Мачке које се овако држе морају најмање једном дневно да се пусте да се слободно крећу, ако то није у супротности са сврхом огледа. Кавез за мачке мора да има плитке посуде за обављање физиолошких потреба, већи одвојени простор за одмор и предмете погодне за верање и оштрење ноктију.

„Висина кавеза” је вертикално растојање између највише тачке на поду и најниже тачке на врху кавеза.

При израчунавању минималне површине пода мора се урачунати и преграђени простор за одмор. Најмања површина пода кавеза по мачки са младима укључује и 0,18m² површине бокса за мачиће.

Површина смештајног простора за псе у кавезима током огледа

Висина пса до рамено-лопатичног зглоба у cm	Минимална површина пода по псу у m ²	Минимална висина кавеза по псу у cm
30	0,75	60
40	1,00	80
70	1,75	140

Напомена: Псе не треба држати у кавезу дуже него што је то потребно у сврхе огледа. Пси из кавеза морају се најмање једном дневно пуштати да се слободно крећу, ако то није у супротности са сврхом огледа. Лице одговорно за заштиту и добробит огледних животиња одређује најдуже време током кога се пси могу држати затворени без дневног кретања. Површина за кретање мора да буде довољно велика, како би пси имали потпуну слободу кретања. Решетки подови не смеју да се користе, осим ако оглед то захтева.

Најмања висина кавеза мора да буде двоструко већа од висине животиње, мерено до нивоа рамена.

Површина смештајног простора за псе у оборима током огледа и узгоја

Тежина пса у kg	Минимална површина пода по псу у m ²	Минимална околна површина за кретање по псу	
		до 3 пса м ²	више од 3 пса м ²
<6	0,5	0,5 (1,0)	0,5 (1,0)
6-10	0,7	1,4 (2,1)	1,2 (2,9)
10-20	1,2	1,6 (2,8)	1,4 (2,6)
20-30	1,7	1,9 (3,6)	1,6 (3,3)
>30	2,0	2,0 (4,0)	1,8 (3,8)

Напомена: Ове бројке представљају укупну површину пода по псу, односно површину обора и околну површину за кретање. Пси који се стално држе напољу морају да имају приступ заклоњу од лоших временских прилика. Ако су пси смештени на жичаним подовима мора да им се обезбеди простор са глатким површинама за спавање. Жичане подове не треба користити, осим ако то оглед не захтева. Преграде између обора морају да буду такве да спрече међусобно повређивање паса.

Сви обори морају да буду снабдевени одговарајућим дренажним системом.

Површина смештајног простора за примате у кавезима

Тежина примата у kg	Минимална површина пода кавеза за једну или две животиње у m ²	Минимална висина кавеза у cm
<1	0,25	60
1-3	0,35	75
3-5	0,50	80
5-7	0,70	85
7-9	0,90	90
9-15	1,10	125
15-25	1,50	125

Напомена: Због разлика у величини и карактеристикама примата веома је важно подесити да облик, опрема, као и димензије кавеза задовољавају посебне потребе животиње. Укупна запремина кавеза је за примате исто тако важна као и површина пода. По правилу, највећа димензија би требало да буде висина кавеза. Висина кавеза мора да буде довољно велика да омогући животињи да се потпуно усправи у стојећем положају. Најмања висина кавеза за шимпанзе и гибоне мора да буде таква да им омогући да се љуљају потпуно опружени са таванице, а да им при томе прсти не додирују под. Ако је могуће у кавез треба ставити пречке како би се омогућило приматима да користе горње делове кавеза.

Ако су примати мирољубиви могу се држати по двоје у једном кавезу. Ако се не могу држати у паровима њихови кавези морају да буду постављени тако да могу видети једни друге али и да се то може спречити ако је потребно.

Површина смештајног простора за свиње у кавезима

Тежина примата у kg	Минимална површина пода по свињи у m ²	Минимална висина кавеза у cm
5-15	0,35	50
15-25	0,55	60
25-40	0,80	80

Напомена: Наведене вредности односе се и на прасиће. Свиње не треба држати у кавезу дуже него што је то неопходно у сврхе огледа, и то само најкраће могуће време.

Смештај фармских животиња у оборима/боксовима

Врста и тежина у kg	Минимална површина пода у m ²	Минимална дужина пода у m	Минимална висина зида обора у m	Минимална површина пода обора за групе у m ² /животињи	Минимална дужина хранилице по грлу у m
<i>Свиње</i>					
10-30	2	1,6	0,8	0,2	0,20
30-50	2	1,8	1,0	0,3	0,25
50-100	3	2,1	1,2	0,8	0,30
100-150	5	2,5	1,4	1,2	0,35
> 150	5	2,5	1,4	2,5	0,40
<i>Овце</i>					
< 70	1,4	1,8	1,2	0,7	0,35
<i>Козе</i>					
< 70	1,6	1,8	2,0	0,8	0,35
<i>Говеда</i>					
< 60	2,0	1,1	1,0	0,8	0,30
60-100	2,2	1,8	1,0	1,0	0,30
100-150	2,4	1,8	1,0	1,2	0,35
150-200	2,5	2,0	1,2	1,4	0,40
200-400	2,6	2,2	1,4	1,6	0,55
> 400	2,8	2,2	1,4	1,8	0,65
<i>Одрасли коњи</i>	13,5	4,5	1,8	---	---

Смештај фармских животиња у стајама

Врста и тежина у kg	Минимална површина пода у m ²	Минимална висина зида обора у m	Минимална висина преграде обора у m
<i>Свиње</i>			
100-150	1,2	2,0	0,9
> 150	2,5	2,5	1,4
<i>Овце</i>			
< 70	0,7	1,0	0,9
<i>Козе</i>			
< 70	0,8	1,0	0,9
<i>Говеда</i>			
60-100	0,6	1,0	0,9
100-150	0,9	1,4	0,9
150-200	1,2	1,6	1,4
200-350	1,8	1,8	1,4
350-500	2,1	1,9	1,4
> 500	2,6	2,2	1,4
<i>Одрасли коњи</i>	4,0	2,5	1,6

Напомена: Стаје морају да буду довољно широке како би животиње могле нормално да легну.

Смештај птица у кавезима

Врста и тежина у g	Минимална површина за 1 птицу у cm ²	Минимална површина за 2 птице у cm ²	Минимална површина за 3 птице у m ²	Минимална висина кавеза у cm	Минимална дужина хранилица по птици у cm
<i>Пилићи</i>					
100-300	250	200	150	25	3
300-600	500	400	300	35	7
600-1200	1000	600	450	45	10
1200-1800	1200	700	550	45	12
1800-2400	1400	850	650	45	12
<i>(Одрасли мужјаци)</i>					
> 2400	1800	1200	1000	60	15
<i>Препелице</i>					
120-140	350	250	200	15	4

Напомена: „Простор” је производ дужине и ширине кавеза, мерене водоравно са унутрашње стране, а није производ дужине и ширине пода.

Величина оканаца жичаног пода не сме да буде већа од 10x10mm за младе пилиће и 25x25mm за младе и одрасле кокошке. Дебљина жице мора да износи најмање 2mm. Нагиб пода не сме да прелази 14% (8°). Посуде са водом морају да буду исте дужине као и хранилице. Ако су обезбеђене и сисаљке и чашице, мора да буде обезбеђено да свака птица има слободан приступ њима. У кавезима мора да буду постављене пречке и омогућено да птице да виде једна другу.

ТЕМПЕРАТУРА У СМЕШТАЈНОМ ПРОСТОРУ ЗА ОГЛЕДНЕ ЖИВОТИЊЕ
КОЈЕ СЕ ДРЖЕ У КАВЕЗИМА, ОБОРИМА И НАТРКИВЕНИМ ИСПУСТИМА

Врста животиње	Оптимални распон температуре у °С
Примати	20-28
Миш	20-24
Пацов	20-24
Сиријски хрчак	20-24
Афрички пацов	20-24
Заморче	20-24
Примати старог света	20-24
Препелица	20-24
Кунић	15-21
Мачка	15-21
Пас	15-21
Феретка	15-21
Живина	15-21
Голуб	15-21
Свиње	10-24
Козе	10-24
Овце	10-24
Говеда	10-24
Коњи	10-24

Напомена: У посебним случајевима смештаја веома младих животиња или животиња без крзна потребно је обезбедити већу температуру.

Наведене вредности важе само за одрасле, здраве животиње, док је новорођеним и младим животињама потребна виша температура.

ПРОГРАМ ОБУКЕ О ДОБРОБИТИ ОГЛЕДНИХ ЖИВОТИЊА

Програм обуке о добробити огледних животиња прилагођен је врсти послова који се обављају у вези са огледним животињама, односно лицима која обављају те послове.

У зависности од врсте послова који се обављају у вези са огледним животињама, лица која те послове обављају категорисана су на следећи начин:

- 1) категорија А - лица одговорна за заштиту добробити животиња и лица задужена за бригу о огледним животињама;
- 2) категорија Б - лица која обављају оглед или учествују у једном његовом делу (лабораторијски техничари);
- 3) категорија В - надлежна лица (научни истраживачи);
- 4) категорија Г - лица која су посебно обучена за рад у корисничким објектима, објектима за узгој и објектима за снабдевање (ветеринари специјалисти).

I. Обука лица која припадају категорији А

Обука лица која припадају категорији А обухвата:

1. Основне инструкције у погледу етичких и законодавних аспеката заштите добробити огледних животиња;
2. Начин поступања са огледним животињама, који се односи на:
 - амбијенталне услове, прибор, опрему и кавезе у објектима у којима се држе животиње, као и њихов опис, употреба и одржавање,
 - поступање и фиксирање огледних животиња,
 - хумане методе лишавања живота различитих врста огледних животиња,
 - физиологију и понашање сваке појединачне животињске врсте која се користи у огледу,
 - држање животиња, узгој животиња, ако је то потребно,
 - контролу амбијенталних услова у смештајном простору за животиње;
3. Препознавање доброг здравственог стања и обољења огледних животиња, које се односи на:
 - контролу обољења,
 - елементе физиологије и понашања различитих животињских врста које се користе у огледима;
4. Препознавање бола, патње и стреса код огледних животиња;
5. Прописе и праксу из области безбедности, административних мера, превоза, пријема животиња, набавке и уклањања огледних животиња;

6. Посебне обуке, ако је то неопходно, за све послове везане за пружање помоћи у огледима.

II. Обука лица која припадају категорији Б

Обука лица која припадају категорији Б обухвата:

1. Основно одговарајуће знање о преузимању бриге о животињама, као и прописе и праксу који се односе на безбедност, административне мере, превоз, пријем и уклањање огледних животиња;

2. Етичке и законске аспекте коришћења огледних животиња;

3. Начин поступања са огледним животињама и основне принципе држања, који се односе на:

- биолошке, а посебно физиолошке и карактеристике у понашању различитих врста, раса и сојева огледних животиња, које су релевантне за задатак који се обавља,

- поступање и фиксирање огледних животиња,

- хумане методе лишавања живота различитих врста огледних животиња;

4. Препознавање доброг здравственог стања и обољења животиња - практични аспекти надзора здравственог стања и обољења животиња;

5. Препознавање бола, патње и стреса код огледних животиња;

6. Едукацију и обуку за обављање одговарајућих огледа, које се односе на:

- ублажавање елемената дизајна огледа, укључујући прецизирање, смањење и замену коришћења животиња,

- релевантност начина смештаја и амбијенталних услова за огледе,

- анатомију животиња које се користе у огледима,

- анестезију и аналгезију и њихову одговарајућу примену на крају огледа, како би се смањила патња животиња,

- релеванте технике и хируршке процедуре.

III. Обука лица која припадају категорији В

Обука лица која припадају категорији В обухвата Основну обуку из области добробити огледних животиња, и то:

1. Етичке аспекте и законодавство;

2. Биологију и држање огледних животиња;

3. Микробиологију и обољења животиња;

4. Осмишљавање огледа на животињама;

5. Анестезију, аналгезију и огледне процедуре;

6. Алтернативне методе коришћења животиња у огледима;

7. Анализу релевантне научне литературе.

Трајање ове обуке варира у зависности од метода обуке и потребног искуства које се захтева од учесника.

За лица која не поседују одговарајуће искуство потребно је 80 часова обуке.

IV. Обука лица која припадају категорији Г

Ако је то потребно, лица која припадају категорији Г морају проћи неке од елемената Основне обуке из области добробити огледних животиња који је предвиђен за обуку лица категорије В, у циљу проширивања знања у области лабораторијских процедура, као и знања о различитим врстама животиња, ако са њима пре нису радили.

Препоручљиво је да се ова лица и даље усавршавају, у циљу стицања специјализованих знања и искуства из области за која су одговорна, као што је микробиологија одређених врста животиња, контрола квалитета, праћење здравственог стања, превенција обољења и лечење животиња, етички аспекти и законодавство, начин хуманог лишавања живота животиња, смањење бола након процедуре и нега животиња.

V. Потврда о обучености о добробити огледних животиња

После завршене обуке врши се провера знања и издаје потврда о обучености о добробити огледних животиња, на период од три године.

**ОБРАЗАЦ ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРЕЊЕ
СПРОВОЂЕЊА ОГЛЕДА НА ЖИВОТИЊАМА**

Број одобрења: _____

**ЗАХТЕВ ЗА ИЗДАВАЊЕ РЕШЕЊА О ОДОБРЕЊУ СПРОВОЂЕЊА
ОГЛЕДА НА ЖИВОТИЊАМА ИЛИ ЖИВОТИЊСКИМ ОРГАНИМА И
ТКИВИМА**

ДЕО I: ДЕТАЉИ О РАДУ СА ЖИВОТИЊАМА

1. НАЗИВ РАДА:

--

2. КЉУЧНЕ РЕЧИ (до 5 кључних речи):

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

3. ЛИЦА КОЈА СПРОВОДЕ ОГЛЕДЕ

3.1. Одговорно лице

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ:	ЗВАЊЕ:	ИНИЦИЈАЛИ ТИТУЛЕ:
КВАЛИФИКАЦИЈЕ:		
ОБУКА / ИСКУСТВО:		
АДРЕСА НА РАДНОМ МЕСТУ:		
ТЕЛЕФОН:	ФАКС:	ЕМАИЛ АДРЕСА:

3.2. Остала лица

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ:	ЗВАЊЕ:	ИНИЦИЈАЛИ ТИТУЛЕ:
КВАЛИФИКАЦИЈЕ:		
ОБУКА / ИСКУСТВО:		
АДРЕСА НА РАДНОМ МЕСТУ:		
ТЕЛЕФОН:	ФАКС:	EMAIL АДРЕСА:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ:	ЗВАЊЕ:	ИНИЦИЈАЛИ ТИТУЛЕ:
КВАЛИФИКАЦИЈЕ:		
ОБУКА / ИСКУСТВО:		
АДРЕСА НА РАДНОМ МЕСТУ:		
ТЕЛЕФОН:	ФАКС:	EMAIL АДРЕСА:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ:	ЗВАЊЕ:	ИНИЦИЈАЛИ ТИТУЛЕ:
КВАЛИФИКАЦИЈЕ:		
ОБУКА / ИСКУСТВО:		
АДРЕСА НА РАДНОМ МЕСТУ:		
ТЕЛЕФОН:	ФАКС:	EMAIL АДРЕСА:

(Копирајте ову страницу ако учествује више лица)

3.3. Лице одговорно за заштиту добробити огледних животиња

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ:	ЗВАЊЕ:	ИНИЦИЈАЛИ ТИТУЛЕ:
КВАЛИФИКАЦИЈЕ:		
ОБУКА / ИСКУСТВО:		
АДРЕСА НА РАДНОМ МЕСТУ:		
ТЕЛЕФОН:	ФАКС:	EMAIL АДРЕСА:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ:	ЗВАЊЕ:	ИНИЦИЈАЛИ ТИТУЛЕ:
КВАЛИФИКАЦИЈЕ:		
ОБУКА / ИСКУСТВО:		
АДРЕСА НА РАДНОМ МЕСТУ:		
ТЕЛЕФОН:	ФАКС:	EMAIL АДРЕСА:

4. ПЛАНИРАНО ТРАЈАЊЕ ОГЛЕДА:

Од:

До:

5. ДА ЛИ ЈЕ ОВО НОВИ ОГЛЕД?

ДА/НЕ

5.1. Ако НИЈЕ:

5.1.1. Број решења о одобрењу претходног огледа:

5.1.2. Назив претходног огледа *(ако се разликује од сада предложеног)*

5.1.3. Име претходног лица које је обављало оглед *(ако се разликује од сада предложеног)*:

5.2. Сврха огледа (означити знаком X):

Оснивање приплодног запата огледних животиња које се неће користити у истраживањима, тестирањима, образовању, а њихови потомци могу да се користе у те сврхе	Сврха 0	
Фундаментална истраживања у вези са основном грађом и функцијом организма, органа, ткива, ћелија, молекула...	Сврха 1	
Медицинска истраживања која се односе на здравствене поремећаје и болести, њихов узрок, генезу, дијагностику, третман, превенцију и сл.	Сврха 2	
Испитивање ефикасности, токсичности и штодљивости лекова, вакцина, биоцида и других производа који се користе у хуманој и ветеринарској медицини, заштити биља, заштити природе и сл.	Сврха 3	
Развојне студије нових производа који могу да се примене у дијагностици, терапији обољења човека и животиња, заштити здравља људи и животиња, заштити природе и сл.	Сврха 4	
Испитивање квалитета хране за животиње, хране животињског порекла и производа животињског порекла	Сврха 5	
Образовање и стручно усавршавање студената и стручњака из области биомедицинских наука	Сврха 6	

5.3. Категорија инвазивности огледа на животињама (заокружити категорију)

А	Б	В	Г	Д
---	---	---	---	---

6. ВРСТА И БРОЈ ЖИВОТИЊА КОЈЕ ЋЕ СЕ КОРИСТИТИ У ИСТРАЖИВАЊИМА:

Уобичајен назив врсте	
Латински назив врсте	
Раса, сој	
Посебна особина расе, соја	
Пол	
Старост	
Телесна маса	
Порекло (извор набавке)	
Број 1. године истраживања	
Број 2. године истраживања	
Број 3. године истраживања	
Укупан број за 3 године	

6.1. Да ли је коришћење врсте забрањено било којим законом или другим правним актом Републике Србије?

ДА/НЕ

Ако ЈЕСТЕ, којим :

Ако ЈЕСТЕ, навести који број животиња није обухваћен забраном, односно ограничењем:

7. СМЕШТАЈ И НЕГА ЖИВОТИЊА;

7.1. Место смештаја животиња током огледа:

Зграда:
.....

Спрат:
.....

Соба:
.....

7.2. Лице/а одговорно/а за дневну бригу о животињама (које/а може/гу да се контактира/ју и после истека радног времена и викендом):

Име и презиме:

Звање/радно место:

Телефон на послу: Телефон код куће:.....

Мобилни телефон.....

7.3. Начин смештаја животиња у току огледа (означити ознаком X):

Лабораторијски услови		Фармски услови		Стационар за животиње	
Подни систем - индивидуални		Подни систем - индивидуални		Подни систем - индивидуални	
Подни систем - групни		Подни систем - групни		Подни систем - групни	
Кавезни систем - индивидуални		Кавезни систем - индивидуални		Кавезни систем - индивидуални	
Кавезни систем - групни		Кавезни систем - групни		Кавезни систем - групни	
Бокс индивидуални		Бокс индивидуални		Бокс индивидуални	
Бокс групни		Бокс групни		Бокс групни	
Кутија		Кутија		Кутија	
Када		Када		Када	
Базен		Базен		Базен	
Рибњак		Рибњак		Рибњак	
Друго (навести)		Друго (навести)		Друго (навести)	

7.4. Огледи се обављају на: одељењу, организационој јединици или катедри (навести)

7.5. Начин и праћење здравственог стања и добробити животиња у огледу у току дана, викендом и празником (описати колико пута дневно се животиње посматрају на промену здравственог стања и понашања, у које време, на који начин се спроводи контрола здравственог стања и добробити животиња током викенда и празника)

8. ЦИЉ КОРИШЋЕЊА ЖИВОТИЊА (укратко описати са највише 50 речи)

8.1. „Опис огледног дизајна писан језиком који је разумљив лаику”

9. РАЗЛОГ КОРИШЋЕЊА ЖИВОТИЊА (укратко описати са највише 50 речи)

--

10. ДА ЛИ ВАМ ЈЕ ПОЗНАТО ДА ЛИ ЗА ОВУ ВРСТУ ОГЛЕДА ПОСТОЈЕ АЛТЕРНАТИВЕ?

ДА

НЕ

11. НАВЕСТИ 5 РЕФЕРЕНЦИ СТРАНИХ АУТОРА КОЈИ СУ ПУБЛИКОВАЛИ РЕЗУЛТАТЕ СЛИЧНИХ ИСТРАЖИВАЊА И УЗ ОРИГИНАЛ ОБРАСЦА ПРИЛОЖИТИ ФОТОКОПИЈЕ ТИХ РАДОВА

--

12. У ПРАЗНО ПОЉЕ СТАВИТИ ШЕМАТСКИ ПРИКАЗ/АЛГОРИТАМ ОГЛЕДА НА ЖИВОТИЊАМА (контролне групе, огледне групе, начин третмана, средства која се апликују, дозе, начин апликације и све остало што је релевантно за оглед)

13. СВРХА ОГЛЕДА

13.1. Главна сврха огледа (означити са X)

(обележити само једно)

☐	истраживања	☐	дијагностика
☐	терапија	☐	помоћно средство за физиолошку функцију
☐	обука	☐	развојни производ (лек/вакцина/биоцид/храна/ намирнице/други производи)

13.2. За коју област истраживања су од релевантног значаја или у којој области могу да се примене

(навести само једну)

☐	конзервација / екологија	☐	пољопривреда (сточарство, особине, производност)
☐	ветеринарска медицина	☐	медицина/стоматологија
☐	основна биологија	☐	друго (навести)

14. ПОДРУЧЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

(обележити само једно)

☐	понашање	☐	биолошки материјали	☐	развојна биологија
☐	малигна обољења	☐	кардиоваскуларни систем/крв	☐	ендокринологија
☐	испитивање лекова/биоцида	☐	екологија	☐	раст
☐	гастроинтестинални систем	☐	генетика/генетске манипулације	☐	молекуларна биологија
☐	имунологија	☐	заразне болести	☐	исхрана
☐	мишићно-скелетни систем	☐	неуробиологија/чула	☐	бубрежна функција
☐	орална биологија	☐	паразитологија	☐	токсикологија
☐	репродукција	☐	респираторни систем	☐	друго (навести)
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	
☐		☐		☐	

15. ВРСТА

☐	миш	☐	мачка	☐	овца	☐	дивља животиња/сисар
☐	пацов	☐	пас	☐	свиња	☐	птица
☐	зец/кунић	☐	коњ	☐	говече	☐	водоземац/гмизавац
☐	заморац	☐	примат	☐	коза	☐	риба
☐		☐		☐		☐	цефалоподи
☐		☐		☐		☐	друга врста (навести)

16. КАТЕГОРИЈА ИСТРАЖИВАЊА

16.1. Да ли се истраживања спроводе ?

- ♣ А. само ради посматрања животиња у природи, на изворним стаништима, зоолошким вртovima, фармама и сл.
- ♣ В. на животињама које су претходно лишене живота ради узорковања крви, лимфе, цереброспиналне течности и чврстих ткива за успостављање културе ткива, ћелија или ради изоловања и проучавања органа *in vitro*
- ♣ С. на животињама у општој анестезији без опоравка по завршетку огледа
- ♣ Д. на животињама које ће остати у животу после огледа који није проузроковао стрес животињи (апликација нетоксичних и других нешкодљивих материја, венепункција, краткотрајно обуздавање животиња, ускраћивање животињама хране и воде у границама физиолошке издржљивости и сл)
- ♣ Е. на животињама које ће преживети после огледа заснованог на минималном степену стреса кратког трајања (канулација крвних судова на анестезираним животињама, давање фармаколошких супстанци, лапараскопија, краткотрајно обуздавање дивљих животиња, ускраћивање животињама хране и воде изван граница физиолошке издржљивости и сл)
- ♣ Ф. на животињама које ће преживети после интервенције која проузрокује знатан степен стреса или хроничан стрес (после већих хируршких захвата, индуковане промене понашања животиње биолошким, физичким или хемијским средствима, дуготрајно обуздавање животиње, примена токсичних или материја које проузрокују бол и сл)

16.2. Назначити врсту инвазивности огледа

(означити само једно)

☐	алгезија	☐	апликација материја	токсичних	☐	зрачење
☐	генетска манипулација	☐	апликација материја	пирогених	☐	интервенције на фетусима
☐	неоплазија	☐	тератогеност		☐	квалитативно неправилна исхрана
☐	биохевиорална депривација	☐	телесне повреде		☐	квантитативно неправилна исхрана
☐	социјална изолација	☐	ампутација		☐	оскудевање у води
☐	индукција заразних болести	☐	вађење целих или делова органа		☐	друго (означити)
☐	индукција паразитских болести	☐	опекотине			

17. **ДА ЛИ ОГЛЕД ОШТЕЂУЈЕ ГРАЂУ И ФУНКЦИЈУ ОРГАНИЗМА ЖИВОТИЊЕ?**

ДА	НЕ
----	----

18. **ДА ЛИ ОГЛЕД ЗАХТЕВА УПОТРЕБУ АНЕСТЕТИКА?**

ДА	НЕ
----	----

19. **АКО ЈЕ ОДГОВОР ДА НАВЕСТИ:**

- (a) врста анестетика, доза, начин апликације:
- (б) колико дуго ће се пратити животиње у општој анестезији?

20. **ДА ЛИ ОГЛЕД ЗАХТЕВА УПОТРЕБУ АНАЛГЕТИКА?**

ДА	НЕ
----	----

21. **АКО ЈЕ ОДГОВОР ДА НАВЕСТИ:**

- (a) врста аналгетика, доза, начин апликације:
- (б) у ком периоду огледа се даје аналгетик и колико дуго траје његово дејство?
- (в) лице које апликује аналгетик:
- (г) разлог због кога се не употребљава аналгетик:

22. Посматрање опоравка животиње, појаве бола и симптома стреса код животиње

- (а) колико често ће после огледа животиње бити посматране?
- (б) који знаци ће бити праћени?
- (в) лице које ће пратити појаву бола и стреса после огледа:

(Напомена: погледати део: Праћење стреса код огледних животиња)

23. УТИЦАЈ ОГЛЕДА НА ЖИВОТИЊЕ (означити са X)

- потпуни опоравак делимични опоравак лишавање живота

24. ПОСТУПАК СА ЖИВОТИЊОМ КОЈА ПРЕЖИВИ ОГЛЕД

☐ удомљавање	☐ враћање у основни запат
☐ коришћење у другим истраживањима	☐ продаја
☐ друго (навести)	

25. АКО СЕ ЖИВОТИЊА ЛИШАВА ЖИВОТА, НАВЕСТИ НАЧИН**26. АКО СЕ ЗА ЛИШАВАЊЕ ЖИВОТА КОРИСТЕ НЕКЕ ОД ФИЗИЧКИХ МЕТОДА, НАВЕСТИ КОЈЕ И РАЗЛОГ (до 50 речи)****27. ДА ЛИ ИСТРАЖИВАЊА ПРЕДСТАВЉАЈУ РИЗИК ПО ЛИЦЕ/А КОЈЕ СПРОВОДИ/Е ОГЛЕД И ДРУГО ОСОБЉЕ?**

ДА	НЕ
----	----

Ако представљају ризик, које мере ће се предузети да се ризик смањи или избегне?

28. НАЧИН ОДЛАГАЊА УГИНУЛИХ ЖИВОТИЊА ИЛИ ЖИВОТИЊА ЛИШЕНИХ ЖИВОТА (описати до 50 речи)

29. НАЧИН ОДЛАГАЊА ДРУГОГ МАТЕРИЈАЛА ИЗ ОГЛЕДА (описати до 50 речи)

ЖИВОТИЊЕ НА КОЈЕ СЕ ОДНОСИ ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ РЕШЕЊА О ОДОБРЕЊУ СПРОВОЂЕЊА ОГЛЕДА

Захтев за издавање решења о одобрењу спровођења огледа подноси се за следеће категорије животиња:

1. сви кичмењаци, укључујући и рибе који се користе за истраживања, тестирања и образовне сврхе;
2. цефалоподи (октоподи, сипе);
3. све животиње које се хватају из било ког разлога;
4. све животиње које се хватају да би се обележиле, да би им се узеле телесне мере или узорци течности и ткива;
5. све животиње које се лове;
6. заштићене, угрожене и ретке врсте.

ЖИВОТИЊЕ НА КОЈЕ СЕ НЕ ОДНОСИ ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ РЕШЕЊА О ОДОБРЕЊУ СПРОВОЂЕЊА ОГЛЕДА

Захтев за издавање решења о одобрењу спровођења огледа се не подноси за следеће категорије животиња:

1. сви бескичмењаци;
2. сви бескичмењаци који нису цефалоподи;
3. угинуле животиње, које нису лишене живота ради истраживања;
4. јаја, ембриони, ларве, осим ларви врста риба за које се очекује да се потпуно развију до адулта;
5. животиње које се посматрају на природним стаништима, резерватима, зоо вртovima, без икаквих манипулација са животињама;
6. огледне животиње које се гаје у лабораторијским условима ради репродукције;
7. домаће животиње које се гаје под стандардним условима;

8. животиње познатих власника које су обухваћене лечењем ако служе за обуку студената;
9. животиње лишене живота или заклане из комерцијалних разлога;
10. рибе из рибњака које се гаје да би се порибљавале друге воде;
11. рибе које се лове ради утврђивања величине популације, миграције и др;
12. рибе које се изловљавају/узоркују угинуле (болест, тровања...).

ПРАЋЕЊЕ СТРЕСА КОД ОГЛЕДНИХ ЖИВОТИЊА

ПРОЦЕНА СТРЕСА				
Параметар	Животиња (ID)	Оцена	Датум/време	Датум/време
Изглед	Нормалан	0		
	Изостанак чишћења (хигијенско понашање)	1		
	Накострешеност, исцедак из очију и носа	2		
	Пилоерекција, погрбљеност	3		
Уношење хране и воде	Нормално	0		
	Недовољно, телесна мада опада за 5%	1		
	Недовољно, телесна мада опада за 10-15%	2		
	Изостанак уношења	3		
Клинички знаци	Нормална телесна температура, нормалан број откуцаја срца и фреквенције дисања	0		
	Благе промене телесне температуре, броја откуцаја срца и фреквенције дисања	1		
	T±1°C, одступања у броју откуцаја срца и фреквенције дисања за 30%	2		
	T±2°C, одступања у броју откуцаја срца и фреквенције дисања за 50% и више	3		
Природни облици понашања	Нормално понашање	0		
	Незнатне промене понашања	1		
	Слаба покретљивост, измењена покретљивост и изолованост	2		
	Вокализација, аутомутилација, неуобичајена смиреност, поспаност и неоглашавање	3		
Провоцирано понашање	Нормалан одговор	0		
	Незнатна депресија или хипо или хиперактивност	1		
	Промене средњег интензитета у очекиваној реакцији на провоцирано понашање	2		
	Прекоматозно стање, ареактивност, пренаглашена хипореактивност, или пренаглашена хипереактивност	3		
Оцена	Ако се оцена 3 појавила више од једном, додати екстра поене за сваку оцену 3	2-5		
	УКУПНО	0-20		
Процена стреса 0-4 нормално 5-9 потребна примена аналгетика или другог третмана 10-14 патња, потреба за прекидом или корекцијом огледа 15-20 тежак стрес, завршетак огледа				

ВРЕМЕНСКО ТРАЈАЊЕ ПЕРИОДА ИЗОЛАЦИЈЕ ОГЛЕДНИХ ЖИВОТИЊА

Врста	Дани
Миш	5-15
Пацов	5-15
Афрички пацов	5-15
Сиријски хрчак	5-15
Кунић	20-30
Мачка	20-30
Пас	20-30
Примати	40-60

ЕВИДЕНЦИЈА У КОРИСНИЧКИМ ОБЈЕКТИМА

Образац бр. 1: Број и врста животиња које се користе у огледима

Треба навести укупан број животиња које су коришћене у огледима, као и тип и класу животиња које су коришћене у огледима током године.

Миш (<i>Mus musculus</i>)	
Пацов (<i>Rattus norvegicus</i>)	
Заморче (<i>Cavia porcellus</i>)	
Остали глодари (<i>Rodentia</i>)	
Кунићи (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	
Мајмуни (<i>Hominoidea</i>)	
Други мајмуни (<i>Cercopithecoidea & Ceboidea</i>)	
Мајмуни (<i>Prosimia</i>)	
Пси (<i>Canis familiaris</i>)	
Мачке (<i>Felis catus</i>)	
Други месоједи (<i>Carnivora</i>)	
Коњи, магарци и мелези (<i>Equidae</i>)	
Свиње (<i>Sus</i>)	
Козе и овце (<i>Capra & Ovis</i>)	
Говеда (<i>Bos</i>)	
Остали сисари (<i>Mammalia</i>)	
Птице (<i>Aves</i>)	
Гмизавци (<i>Reptilia</i>)	
Водоземци (<i>Amphibia</i>)	
Рибе (<i>Pisces</i>)	
Укупно	

Образац бр. 2: Број и врста животиња коришћених у огледима и сврха огледа

У Обрасцу бр. 2. наводи се број и врста животиња које су коришћене током календарске године и сврха огледа: основна истраживања, развој нових производа, процена сигурност, дијагностика обољења, образовање и обука. У тачки 1. појам „медицинска” односи се и на ветеринарску медицину.

1. Биолошка (укључујући и медицинска) истраживања фундаменталне природе	Све врсте	Изабране врсте		
		глодари и кунићи	пси и мачке	примати
2. Истраживање, развој и контрола квалитета (укључујући и процену безбедности) производа или средстава за хуману и ветеринарску медицину				
3. Дијагностика обољења				
4. Заштита човека, животиња и животне средине токсиколошким и безбедносним проценама				
5. Образовање и обука				

Образац бр. 3: Број и врста огледних животиња коришћених у огледима чија је сврха заштита људи, животиња и животне средине токсиколошким или другим проценама сигурности

У Обрасцу бр. 3. наводи се број и врста животиња које су током календарске године коришћене у огледима чија је сврха заштита људи, животиња и животне средине.

Даља класификација тачке 4. Обрасца бр. 2	Све врсте	Изабране врсте		
		глодари и кунићи	пси и мачке	примати
1. Супстанце које су коришћене или су намењене за коришћење углавном у пољопривреди				
2. Супстанце које су коришћене или су намењене за коришћење углавном у индустрији				
3. Супстанце које су коришћене или су намењене за коришћење углавном у домаћинству				
4. Супстанце које су коришћене или су намењене за коришћење углавном као козметичка средства или производи за хигијену				
5. Супстанце које су коришћене или су намењене за коришћење као адитиви у храни за људску потрошњу				
6. Потенцијални или постојећи ризици од контаминације животне средине				

Образац бр. 4: Број и врста животиња коришћених у огледима који се односе на обољења и поремећаје здравственог стања

У Обрасцу бр. 4. наводи се број и врста огледних животиња које су током календарске године коришћене у огледима спроведеним у медицинске сврхе, укључујући и ветеринарско медицинске сврхе са посебним освртом на хумана обољења од посебног јавног значаја.

	Све врсте	Изабране врсте		
		глодари и кунићи	пси и мачке	примати
1. Канцер (изузев процене канцерогених ризика)				
2. Кардиоваскуларна обољења				
3. Нервни и ментални поремећаји				
4. Друга обољења човека и животиња				

Напомена: Када се огледи обављају на канцеру под тачком 2 до 4, приоритет треба дати класификацији канцера.

**Образац бр. 5: Број животиња које се користе
у огледима који се спроводе по закону**

У Обрасцу бр. 5. наводи се број и врста огледних животиња које су током календарске године коришћене у огледима спроведеним по закону.

	Све врсте	Изабране врсте		
		глодари и кунићи	пси и мачке	примати
1. Само држава потписница				
2. Само остале уговорне стране				
3. Обе уговорне стране				

Напомена: Тачка 1. „Само држава потписница” попуњава се када се процедура захтева по закону државе потписнице у којој се обавља процедура, укључујући и међународне обавезе које је преузела држава потписница (нпр. као држава потписница Конвенције о изради Европске фармакопеје или као држава чланица Европске заједнице).

Тачка 2. „Само остале уговорне стране” попуњава се када је циљ процедуре испуњавање посебних захтева, укључујући и трговинске захтеве, у државама које нису уговорне стране, укључујући и захтеве конвенција за које држава није уговорна страна.

Тачка 3. „Обе уговорне стране” попуњава се када је циљ процедуре да испуни захтеве обе групе. У овом случају се не попуњавају претходне две тачке.

**Образац бр. 6: Број и врста животиња које се користе
у огледима према степену инвазивности огледа**

У Обрасцу бр. 6. наводи се број и врста огледних животиња које су током календарске године коришћене у огледима различитих категорија.

Класификација огледа	Врста животиње	Број животиња
1. Огледи категорије А		
2. Огледи категорије Б		
3. Огледи категорије В		
4. Огледи категорије Г		
5. Огледи категорије Д		

ЕВИДЕНЦИЈА У ОБЈЕКТИМА ЗА УЗГОЈ И ОБЈЕКТИМА ЗА СНАБДЕВАЊЕ

Образец бр. 1: Укупан број и врста животиња које се узгајају у објекту

Врста	Број
Миш (<i>Mus musculus</i>)	
Пацов (<i>Rattus norvegicus</i>)	
Заморче (<i>Cavia porcellus</i>)	
Остали глодари (<i>Rodentia</i>)	
Кунићи (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	
Мајмуни (<i>Hominoidea</i>)	
Други мајмуни (<i>Cercopithecoidea & Ceboidea</i>)	
Мајмуни (<i>Prosimia</i>)	
Пси (<i>Canis familiaris</i>)	
Мачке (<i>Felis catus</i>)	
Други месоједи (<i>Carnivora</i>)	
Коњи, магарци и мелези (<i>Equidae</i>)	
Свиње (<i>Sus</i>)	
Козе и овце (<i>Capra & Ovis</i>)	
Говеда (<i>Bos</i>)	
Остали сисари (<i>Mammalia</i>)	
Птице (<i>Aves</i>)	
Гмизавци (<i>Reptilia</i>)	
Водоземци (<i>Amphibia</i>)	
Рибе (<i>Pisces</i>)	
Укупно	

